

ਜਦ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਹੋਣ

ਬਾਈਬਲ ਪਾਠ #26

VI. ਤੀਜੇ ਪਸਾਹ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਬੈਤਅਨੀਆ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤਕ (ਚੱਲਦਾ)।

ਬ. ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਫ਼ਰ (ਲੂਕਾ 17:11) (ਚੱਲਦਾ)।

4. ਤਲਾਕ ਤੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ (ਮੱਤੀ 19:3-12; ਮਰਕੁਸ 10:2-12)।
5. ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਾਸਮਝੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਬਣਨ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ (ਮੱਤੀ 19:13-15; ਮਰਕੁਸ 10:13-16; ਲੂਕਾ 18:15-17)।
6. ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਧਨ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ (ਜਵਾਨ ਅਮੀਰ ਹਾਕਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ) (ਮੱਤੀ 19:16-26; ਮੱਤੀ 10:17-27; ਲੂਕਾ 18:18-27)।
7. ਈਨਾਮਾਂ ਤੇ ਇਕ ਸਵਾਲ- ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਣੇ (ਮੱਤੀ 20:1-16) ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ (ਮੱਤੀ 19:27-30; ਮਰਕੁਸ 10:28-31; ਲੂਕਾ 18:28-30)।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਾਈਬਲ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਝਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਬੁੱਧੂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਵੀ ਕਾਰਣ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਬਿਨ ਪੁੱਛੇ ਅਤੇ ਲਾਜਵਾਬ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਾਬਲ ਉਸਤਾਦ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੈ। ਸਿੱਧਾ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਯਰਦਨ ਦਰਿਆ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਪਸਾਹ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਨੱਕੋ-ਨੱਕ ਭਰੇ ਰਸਤੇ ਨਾਲ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਉਹ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਵੀ ਰਿਹਾ (ਮਰਕੁਸ 10:1)। ਉਸ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ (ਮੱਤੀ 19:3, 7), ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ (ਮੱਤੀ 19:25, 27; ਮਰਕੁਸ 10:10) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸਨ (ਮੱਤੀ 19:16, 20)। ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਸੀਹ ਦਾ ਮਨ ਸਲੀਬ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 12:50; ਮੱਤੀ 20:17-19), ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ “ਗੁਰੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ; ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ।”

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਉਸ ਆਖਰੀ ਸਫ਼ਰ ਵੇਲੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਯਿਸੂ

ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹਨ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਕੋਗੇ ਕਿ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤਲਾਕ ਤੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ?

(ਮੱਤੀ 19:3-12; ਮਰਕੁਸ 10:2-12)¹

ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ (ਮੱਤੀ 19:3; ਮਰਕੁਸ 10:2)

ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਉਸਦੇ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧੀ, ਫਰੀਸੀ ਵੀ ਸਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਰਾਜ ਕਦ ਕੁ ਆਉਗਾ?’’ (ਲੂਕਾ 17:20)² ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਟੋਕਿਆ। ‘‘ਕੁਝ ਫਰੀਸੀ ਉਹਦੇ ਪਰਤਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ ਆਣ ਕੇ ਬੋਲੇ, ਕੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਜੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ?’’ (ਮੱਤੀ 19:3)। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਵਾਲ ਸੁੱਧ ਮਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਕ ਫਾਹੇ ਵਾਂਗ ਸੀ, ਜੋ ਕਈ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਘੇਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਮੂਸਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚ ‘‘ਕੋਈ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਗੱਲ’’ ਵੇਖੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ‘‘ਤਲਾਕ ਲਿਖ ਕੇ’’ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ³ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24:1)। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ‘‘ਕੋਈ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਗੱਲ’’ ਦੇ ਅਰਥ ਤੇ ਇਕ ਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਿਚਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ: ਹਿਲੇਲ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ੱਮਈ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ। ਹਿਲੇਲ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੂਸਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ: ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਸੜ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੋਹਣੀ ਜਾਂ ਜਵਾਨ ਔਰਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਸ਼ੱਮਈ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਹੋਣ ਤੇ ਸੀ। ਫਰੀਸੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਲਾਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5:31, 32)। ਜੇ ਫਰੀਸੀ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਉਹ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਡੇਗ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਸੀਹ ਜੋ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ।⁴

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 19:3-6; ਮਰਕੁਸ 10:6-9⁵)

ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ— ਪਰ ਤਲਾਕ ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਚੀਕ ਉੱਠਾਂ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਿਓ!’’ ਪਰ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਫਸਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਲਈ ਉਤਪਤ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ!

ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਭਈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਉਹਨੇ ਮੁੱਢੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਰ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ,⁶ ਜੇ ਏਸ ਲਈ ਮਰਦ ਆਪਣੇ ਮਾਪੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਸਰੀਰ ਹੋਣਗੇ? ਸੇ ਹੁਣ ਉਹ ਦੋ ਨਹੀਂ ਬਲਕਣ ਇੱਕੋ ਸਰੀਰ ਹਨ। ਸੇ ਜੇ ਕੁਝ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਅੱਡ ਨਾ ਕਰੇ (ਮੱਤੀ 19:4-6)⁸

ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24 ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਨੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਮੂਸਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਮਹਾਨ ਆਗੂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ (ਮੱਤੀ 19:7)

ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਫਿਰ ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਿਉਂ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ?’ (ਮੱਤੀ 19:7)। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ‘ਜੇ ਖੁਦਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਤੋਂ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24:1-4 ਕਿਉਂ ਲਿਖਵਾਇਆ?’⁹

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 19:8, 9)

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਮੂਸਾ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਖਤ ਦਿਲੀ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ; ਪਰ ਮੁੱਢੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਸੀ’ (ਮੱਤੀ 19:8)। ਫਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੂਸਾ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (ਆਇਤ 7), ਪਰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (ਆਇਤ 8) ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਸੀ।

ਬਾਈਬਲ ਦੀ ‘ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ’ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ (ਆਇਤ 8; ਉਤਪਤ 2:24)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਮੈਨੂੰ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਘਿਣ ਆਉਂਦੀ ਹੈ’ (ਮਲਾਕੀ 2:16)। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਲਾਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ? ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ‘ਸਖਤ ਦਿਲੀ’ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਲਗ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੇ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।¹⁰ ਸਾਨੂੰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30 ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ‘ਇਸ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਖੀਆਂ ਫੇਰ ਲਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸਭ ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨ।’¹¹

ਜੇ ਫਰੀਸੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ (ਮੱਤੀ 5:31, 32) ਤਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਛੋਟ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਹੀ ਦੁਹਰਾਈ: ‘ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੂਈ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇ ਸੇ ਜ਼ਨਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ’ (ਮੱਤੀ 19:9)¹²

ਫਰੀਸੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਫੇਰ ਦੰਦੀਆਂ ਕਰੀਚਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ; ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ;

ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ (ਮਰਕੁਸ 10: 10-12; ਮੱਤੀ 19: 10)

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦ ਮਸੀਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਸੀ,¹³ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹੇ (ਮਰਕੁਸ 10: 10)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 10: 11)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਤੀਵੀਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ: ‘‘ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਥਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਦੂਏ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਨਾਹ ਕਰਦੀ ਹੈ’’ (ਮਰਕੁਸ 10: 12)। ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ, ਤਲਾਕ ਮਰਦ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਸੀ, ਪਰ ਖ਼ਾਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।¹⁴ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ, ਔਰਤ ਵੱਲੋਂ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7: 13)।¹⁵

ਅੱਜ ਲੋਕ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਹੋਣ ਦੀ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੇ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੀ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ’’ (ਮੱਤੀ 19: 10)। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ‘‘ਦੁਖੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਫਸਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ।’’ ਬਾਈਬਲ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਹਰਾਮਕਾਰੀ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਬੇਹਤਰ ਹੈ।¹⁶

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 19: 11, 12)

ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਭ ਲੋਕ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਗਿਆ’’ (ਆਇਤ 11)। ‘‘ਇਸ ਗੱਲ’’ ਦਾ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਚੇਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ!’’ ਜਦਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘‘ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਭ ਲੋਕ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ’’ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਕੁਆਰਾ ਰਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁਆਰਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (ਜੋ ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਚੋਂ ਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਆਇਤ 12ਓ), ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੱਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ¹⁷; ਆਇਤ 12ਅ)।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ‘‘ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸਰੇ ਕੀਤਾ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 12ਬ)। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਿਸਮ ਖੱਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ‘‘ਹੈਕਲ’’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6: 19; ਰੋਮੀਆਂ 12: 1)। ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਦੇ ਸਕਣ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7: 32-34)।¹⁸ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜਿਹੜਾ ਕਬੂਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਬੂਲ ਕਰੇ’’ (ਮੱਤੀ 19: 12ਸ)। ਸਾਫ਼ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਦੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ‘‘ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਗਿਆ’’ (ਆਇਤ 11) ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਿਆਈ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7: 2, 7)।

ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: ‘‘ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਮਝ ਲੈਣ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਹੈ!’’

ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ?

(ਮੱਤੀ 19:13-15; ਮਰਕੁਸ 10:13-16; ਲੂਕਾ 18:15-17)।¹⁹

ਬੱਚੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ

ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਰੁਕਣ ਤੇ, ਮਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਈਆਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਵੇ। ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਦੁਆ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਲਿਆਉਣਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।²⁰

ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਵਾਂ ਅੱਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ) ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ‘‘ਦੂਜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੰਮ ਕਰਨੇ’’ ਸਨ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਝਿੜਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ: ‘‘ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਆਖੋ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਵਰਜੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਾਜ ਇਹੋ ਜਿਹਿਆਂ ਦਾ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 19: 14)।

ਹਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਦਰਿਸ਼ ਮਸੀਹ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨਾ ਹੈ: ‘‘ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕਿਆ²¹ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੱਤੀ’’²² (ਮਰਕੁਸ 10: 16)। ਐਚ. ਵਾਈ. ਹੇਸਟਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘... ਯਾਦ ਰਖੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਜਿੰਨਾਂ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅੱਜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਿਹਰਾ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’²³ ਰੋਬਰਟ ਕਲਵਰ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ‘‘ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ।’’²⁴

ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਬਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਮਸੀਹ ਨੇ ਫੇਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੇ (ਸਾਊ, ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਿਖਾਉਣਯੋਗ) ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।²⁵ ‘‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਜੋ ਕੋਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਦੀ ਨਿਆਈ ਕਬੂਲ ਨਾ ਕਰੇ ਉਹ ਉਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਾ ਵੜੇਗਾ’’ (ਮਰਕੁਸ 10: 15)।

ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੇ ਛੂਹਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ‘‘ਬਪਤਿਸਮੇ’’ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਕਿਸੇ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਧਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ?

(ਮੱਤੀ 19:16-26; ਮਰਕੁਸ 10:17-27; ਲੂਕਾ 18:18-27)

ਇਕ ਧਨਵਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ (ਮੱਤੀ 19: 16-22; ਮਰਕੁਸ 10: 17-22; ਲੂਕਾ 18: 18-23)

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦੌਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ (ਮੱਤੀ 19: 15)। ਫਿਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਕ ਵਧੀਆ ਸਵਾਲ ਕਰਕੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਨੇ ਰੋਕਿਆ (ਮਰਕੁਸ 10: 17)। ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਜੁਆਨ ਹਾਕਮ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਲੂਕਾ 18: 18 ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਸੀ,²⁶ ਮੱਤੀ 19:20, 22 ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਅਮੀਰ ਸੀ (ਲੂਕਾ 18:23; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 19:22; ਮਰਕੁਸ 10:22 ਵੀ ਵੇਖੋ)।

ਅਮੀਰ ਹਾਕਮ ਯਿਸੂ ਕੋਲ ਦੌੜਦਾ ਆਇਆ ‘ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਨਿਵਾਂ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਜੋ ਸਦੀਪਕ ਜੀਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵਾਂ?’ (ਮਰਕੁਸ 10: 17)²⁷ ਮਸੀਹ ਨੇ ‘ਸਤ’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ: ‘ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸਤ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ? ਸਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਨਿਰਾ ਇੱਕੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ’ (ਮਰਕੁਸ 10: 18)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ‘ਸਤ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਸਚਮੁਚ ‘ਸੱਚ’ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਇਆ ਖੁਦਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 1: 1, 14; ਮੱਤੀ 1:23)। ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹੀਏ, ਤਾਂ ਮਸੀਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜੋ ਛੇਤੀ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਫਿਰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ।²⁸ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਦਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ: ‘ਤੂੰ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ; ਜਨਾਹ ਨਾ ਕਰ, ਖੂਨ ਨਾ ਕਰ, ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰ, ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾ ਦਿਹ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰ’ (ਲੂਕਾ 18:20; ਵੇਖੋ ਕੂਚ 20:12-16; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:16-20)²⁹ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ‘ਜੇ ਤੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਰ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।’ ‘ਹਾਕਮ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ’, ‘ਗੁਰੂ ਜੀ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਲਕਪੁਣੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ’; ‘ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਕੀ ਘਾਟਾ ਹੈ?’ (ਮਰਕੁਸ 10:20; ਮੱਤੀ 19:20ਅ)।

ਮਸੀਹ ਨੇ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਭਲਿਆਈ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੂਬੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ। ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹ ਦੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ’ (ਮਰਕੁਸ 10:21ਓ; KJV)। ਉਹ ਇਕ ਖਾਸ ਜਵਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ;³⁰ ਜਾਹ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਹੈ ਵੇਚ ਅਤੇ ਕੰਗਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਹ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਧਨ ਮਿਲੇਗਾ³¹ ਅਤੇ ਆ, ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਤੁਰ’³² (ਮਰਕੁਸ 10:21ਅ)।

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਜੇ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਹੈ ਵੇਚ ਅਤੇ ਕੰਗਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇ’ ਦੇਣ ਦੀ ਚੇਲਾ ਬਣਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹਰ ਥਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।³³ ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਜਵਾਨ

ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੇ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ:

(1) ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਝਾਕਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਵੱਡੀ ਦਿੱਕਤ ਲਾਲਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਖਰੀ ਛੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਦਸਵਾਂ ਹੁਕਮ ਕਿ “ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਲਾਲਚ ਨਾ ਕਰ” (ਕੁਚ 20: 17; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5: 21)³⁴ ਇਹ ਗਲਤੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਗਦੀ ਹੈ; ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਹਾਕਮ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚਕਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਲਾਲਚ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਸੀਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਕ ਚੇਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 5: 29, 30; 18: 8, 9)। ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਕੰਗਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਰ ਕਿਸੇ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ “ਬੇਠਿਕਾਣੇ ਧਨ” ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6: 17)।

(2) ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਬਲੀਅਤ ਵੇਖੀ। ਉਸ ਜਵਾਨ ਹਾਕਮ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਚੇਲਾ ਬਣਨ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਸੀ। ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ ਵੇਖੋ: ਮੱਤੀ 19: 27)³⁵

ਉਸ ਜਵਾਨ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤਾ? ਲੂਕਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਉਹ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ” (ਲੂਕਾ 18: 23)। “ਪਰ ਉਹ ਏਸ ਗੱਲੋਂ ਭੈੜਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਵੱਡਾ ਮਾਲਦਾਰ ਸੀ” (ਮਰਕੁਸ 10: 22)। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਨੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾ ਕੇ ਨਹੀਂ।

ਸਭ ਧਨਵਾਨਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ (ਮੱਤੀ 19: 23-26; ਮਰਕੁਸ 10: 23-27; ਲੂਕਾ 18: 24-27)

ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ (ਲੂਕਾ 18: 24) ਯਿਸੂ ਦਾ ਮਨ ਭਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਜਿਹੜੇ ਦੌਲਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਕੇਡਾ ਹੀ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ!” (ਮਰਕੁਸ 10: 23)। ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, “ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਉੱਠ ਦਾ ਲੰਘਣਾ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ ਭਈ ਧਨੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜੋ!” (ਮਰਕੁਸ 10: 25)। ਧਾਰਮਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ “ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕੇ” ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਭੁੱਲ ਜਾਓ³⁶ ਮਸੀਹ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ “ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਅਣਹੋਣਾ” (ਲੂਕਾ 18: 27) ਹੈ: ਦੈਂਤ ਦੇ ਅਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸੀਣ ਵਾਲੀ ਸੂਈ ਦੇ ਛੋਟੇ ਨੱਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ।

ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ “ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਵੱਡੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, ਫਿਰ ਕਿਹ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?” (ਮੱਤੀ 19: 25)। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਧਨਵਾਨ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ “ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਅਣਹੋਣਾ ਹੈ ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਸੱਭੋ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ” (ਮੱਤੀ 19: 26; ਵੇਖੋ ਅੱਯੂਬ 42: 2)। ਖੁਦਾ ਉਠ ਨੂੰ ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੰਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਧਨਵਾਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਧਨਵਾਨ

ਹਲੀਮ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਵੇ (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:9, 10, 17-19)।

ਈਨਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ?

(ਮੱਤੀ 19:27-20:16; ਮਰਕੁਸ 10:28-31; ਲੂਕਾ 18:28-30)

ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਈਨਾਮ (ਮੱਤੀ 19:27-29; ਮਰਕੁਸ 10:28-30; ਲੂਕਾ 18:28-30)

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਜਵਾਨ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਨ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇਸ ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਬੁਲਾਹਟ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 4:18-22; ਲੂਕਾ 5:11, 27, 28)। ਇਸ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ‘‘ਵੇਖ ਅਸੀਂ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਤੇਰੇ ਮਗਰ ਹੋ ਤੁਰੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਭੂ?’’ (ਮੱਤੀ 19:27)।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਰੂਹਾਨੀ ਈਨਾਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ‘‘ਖੁਦਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਘਟੀਆ’’ ਈਨਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਈਨਾਮ ਪਾਉਣਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 13:1-3), ਪਰ ਈਨਾਮ ਬਾਰੇ ਬਾਈਬਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5:12; 6:4, 5; 10:41, 42; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 3:8; 2 ਯੂਹੰਨਾ 8)। ਮਸੀਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਈਨਾਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ: ‘‘ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਜਦ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਵੀਂ ਸਰਿਸ਼ਟ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਤੇਜ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇਗਾ ਤਦ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਹੋ ਤੁਰੇ ਹੋ ਬਾਰਾਂ ਸਿੰਘਾਸਣਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠੋਗੇ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਗੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉ ਕਰੋਗੇ?’’ (ਮੱਤੀ 19:28)।

‘‘ਨਵੀਂ ਸਰਿਸ਼ਟ’’ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਸੀ। NIV ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਹੋਣਾ’’ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।³⁷ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਥਨ, ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ, ਦਫਨਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਜ ਅਰਥਾਤ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2)।³⁸ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ‘‘ਨਵੀਂ ਸਰਿਸ਼ਟ/ਨਵਾਂ ਹੋਣਾ’’ ਉਦੋਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ‘‘ਜਦ’’ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਤੇ ਰਾਜਾ ਠਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:33-35)। ਹੁਣ ਇਸ ਵਕਤ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਾਜ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:13) ਭਾਵ ਕਲੀਸੀਆ (ਮੱਤੀ 16:18, 19) ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:24-28)।

ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ‘‘ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਸਣਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠੋਗੇ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀਆਂ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਗੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿਆਉ ਕਰੋਗੇ।’’³⁹ ਆਪਣੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ‘‘ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ’’;⁴⁰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਚਨ ਨਾਲ ਇਸਰਾਏਲ (ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਦਾ) ‘‘ਨਿਆਂ’’ ਕਰਨਗੇ (ਯੂਹੰਨਾ 12:48)।

ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਆਮ ਈਨਾਮ ਦੱਸਿਆ: ‘‘ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਜਿਸ ਨੇ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਭਾਈਆਂ ਜਾਂ ਭੈਣਾਂ ਜਾਂ ਪਿਉ ਜਾਂ ਮਾਂ ਜਾਂ ਬਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਗੁਣਾ ਪਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਦੀਪਕ

ਜੀਉਣ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗਾ' (ਮੱਤੀ 19:29)। ਇਸ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਉ ਵਾਅਦੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ।

(1) ਮਸੀਹ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਵੱਧਣਾ ਸੀ। ਮੱਤੀ ਵਿਚ 'ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਦੇ ਕਾਰਨ' ਹੈ (ਮੱਤੀ 19:29)। ਮਰਕੁਸ ਵਿਚ 'ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਲਈ' ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 10:29)। ਲੂਕਾ ਵਿਚ 'ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਰਨ' ਹੈ (ਲੂਕਾ 18:29)।

(2) ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਈਨਾਮ ਪਾਉਣਗੇ। ਮਰਕੁਸ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ 'ਹੁਣ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੌ ਗੁਣਾ ਪਾਉਣਗੇ' (ਮਰਕੁਸ 10:30)। 'ਸੌ ਗੁਣਾ' ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੌ ਵਾਰ ਇੰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ!' ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਤਾਂ ਵੀ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ (ਕਲੀਸੀਆ; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:15) ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਭਰਾ, ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ 'ਮਾਵਾਂ' ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।⁴¹

(3) ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਵਿਚ ਸੰਜੀਦਾ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਦੇ ਹਨ: 'ਫਸਾਦ ਦੇ ਨਾਲ' (ਮਰਕੁਸ 10:30; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 5:10-12; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 14:22; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:12)। ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ, ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਡੇ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

(4) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਈਨਾਮ ਤਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ: '... ਅਗਲੇ ਜੁਗ ਵਿੱਚ ਸਦੀਪਕ ਜੀਉਣ' (ਲੂਕਾ 18:30)। ਮੇਰੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ 'ਇਹ ਸਭ, ਨਾਲੇ ਸੁਰਗ ਵੀ' ਨਾਂਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਣਕਮਾਏ ਈਨਾਮ (ਮੱਤੀ 19:30-20:16; ਮਰਕੁਸ 10:31)।

ਮਸੀਹ ਨੇ ਈਨਾਮਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਕਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ (ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ) ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਸਬੰਧ ਕਾਰਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਈਨਾਮ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਉਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ 'ਪਹਿਲੇ' ਹੋਣਗੇ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਅਮ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 13:30): 'ਪਰ ਬਥੇਰੇ ਪਹਿਲੇ ਪਿਛਲੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਲੇ' (ਮੱਤੀ 19:30)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਗੱਲ ਕਹੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੀਲ ਲਾਈਟਫੁਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਲਝਾਉਣ ਵਾਲੀ'⁴² ਆਖਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 20:16)।

ਮੱਤੀ 20:1-16 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ 'ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ 'ਜਿਹੜਾ ਤੜਕੇ [ਤਕਰੀਬਨ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ] ਘਰੋਂ ਨਿੱਕਲਿਆ ਭਈ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਾਵੇ' (ਮੱਤੀ 20:1)। ਦਾਖ ਦੇ ਕੱਟਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਾਂ ਸਿਤੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਗੂਰ ਪੱਕ ਜਾਣ ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਲਾਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਖੇਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਆਇਤ 3), ਜਿੱਥੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਲੋਕ ਜਮ੍ਹਾ ਸਨ।⁴³ ਉਸ ਨੇ ਉੱਥੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾੜੇ ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਇਕ ਅੱਠਿਆਨੀ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਲਾ' ਲਿਆ (ਆਇਤ 2)।⁴⁴

ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 'ਪਹਿਰ ਕੁ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ [ਤਕਰੀਬਨ

ਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ]’ (ਆਇਤ 3) ਅਤੇ ਫੇਰ ‘‘ਦੁਪਹਿਰ ਅਤੇ ਤੀਏ ਪਹਿਰ ਦੇ ਲਗਭਗ [ਦੁਪਹਿਰ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 3 ਵਜੇ]’’ (ਆਇਤ 5) ਵੇਖਿਆ। ਹਰ ਵਾਰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ‘‘ਜੇ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਆਂਗਾ’’ (ਆਇਤ 4)। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ‘‘ਘੰਟਾ ਕੁ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦੇ’’ (ਲਗਭਗ 5 ਵਜੇ) ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਖੜੇ ਵੇਖਿਆ’’ (ਆਇਤ 6)। ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ‘‘ਤੁਸੀਂ ਐਥੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਿਉਂ ਵਿਹਲੇ ਖੜੇ ਰਹੋ?’’ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ‘‘ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀ ਨਾ ਲਾਇਆ।’’⁴⁵ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਵਿਚ’’ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ (ਆਇਤ 7)।

‘‘ਸੰਝ ਨੂੰ’’ (ਲਗਭਗ 6 ਵਜੇ), ਬਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ (ਆਇਤ 8)। ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਲਾਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ 19: 13; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24: 15)।

ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਦੁੱਖ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਕ ਘੰਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਦਿਹਾੜੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿੰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਮੱਤੀ 20: 9, 10)। ਜਦ ਉਹ ਇਸ ਤੇ ਬੁੜ ਬੁੜ ਕਰਨ ਲੱਗੇ (ਆਇਤਾਂ 11, 12), ਤਾਂ ਬਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਨਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੰਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੇਣਾ ਉਸਦਾ ਹੱਕ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 13–15⁴⁶)।

ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਲਈ ‘‘ਆਖ਼ਰੀ ਪਲ’’ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੇਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਗਏ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੁਰੰਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਹ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਟਾਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਆਖ਼ਰੀ ਪਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਜੇ ਉਹ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਵੀ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਇੰਨੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਢੀਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ (ਵੇਥੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 3: 13; 6: 6)। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਆਦਾਮੀ ਨੂੰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2: 14), ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਜਿੰਨਾਂ ਕੰਮ, ਓਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ’’ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਈਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਈਨਾਮ ਕਮਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਬਲਕਿ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ‘‘ਪਹਿਲੇ’’ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਸਲ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ‘‘ਪਿਛਲੇ’’ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ— ਜਿਵੇਂ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬੇਲੋੜੇ (‘‘ਪਿਛਲੇ’’) ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ‘‘ਪਹਿਲੇ’’ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 20: 16)।

ਸਾਰ

ਯਿਸੂ ਨੇ ਤਲਾਕ, ਬੱਚਿਆਂ, ਧਨ ਅਤੇ ਈਨਾਮਾਂ ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।⁴⁷ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਹਾਥੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8: 31)।⁴⁸ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।⁴⁹ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਪਾਠ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੋਗੇ ਕਿ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਨੋਟਸ

ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ‘‘ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ’’ ਅਤੇ ‘‘ਸਵਾਲ, ਸਵਾਲ, ਸਵਾਲ’’ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫ਼ਰਕ ਢੰਗ ਲਈ, ਅਗਲੇ ਪਾਠ ‘‘ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ?’’ ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੋਵੇਗਾ, ‘‘ਤਲਾਕ ਦੀਆਂ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਵੇਂ ਰਹੀਏ।’’

ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਸੰਦੀਦਾ ਕਹਾਣੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ‘‘ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ’’ ਤੇ ਵਚਨ ਸੁਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਬਣਨ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

‘‘ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ?’’ ਨੋਟਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਜਵਾਨ ਹਾਕਮ ਤੇ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਪਾਠ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਪਾਠ ਲਈ ਇਕ ਬਦਲਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ‘‘ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੈ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਚਨ (ਮੱਤੀ 19:29) ‘‘ਇਹ ਸਭ, ਨਾਲੇ ਸੁਰਗ ਵੀ’’ ਤੇ ਸਰਮਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ‘‘ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਲਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ’’ ਅਰਥਾਤ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ‘‘ਫ਼ਲਿਸਤੀਨ ਦੇ ਸਭ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਸੇਵਕਾਈ’’ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਪਿਰੀਆ (‘‘ਗਲੀਲ ਤੋਂ ... ਯਰਦਨ ਦੇ ਪਾਰ’’) ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 19: 1; ਮਰਕੁਸ 10: 1)। ਉੱਥੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦਾ ਸੰਖੇਤ ਵਰਣਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 19: 2; ਮਰਕੁਸ 10: 1)। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦੌਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।² ‘‘ਲੋੜ: ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ।³ ਤਲਾਕਨਾਮੇ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਡਬਲਯੂ. ਡਬਲਯੂ. ਡੇਵੀਸ, ‘‘ਡਾਈਵੋਰਸ,’’ *ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਈਬਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ*, ਸਧਾ. ਅੰਕ ਜੇਮਸ ਓਰ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1939), 2:864 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।⁴ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ

ਕਰੋ: ਯਿਸੂ ਪਿਰੀਆ ਵਿਚ ਸੀ, ਜੋ ਹੇਰੋਦੇਸ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸੀ। ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤਲਾਕ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਰਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਕਟਵਾਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ⁵ਮਰਕੁਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੱਤੀ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਫਰਕ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਣਨਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਵਾਂਗ ਦੋਵੇਂ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਪਾਠ ਦਾ ਇਹ ਭਾਗ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁶ਉਤਪਤ 1:27. ⁷ਉਤਪਤ 2:24. ⁸ਮੱਤੀ 19:4-6 ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਲਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ?’’ ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ⁹ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24:1-4 ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਉਸ ਨੇਮ ਦਾ ਭਾਗ ਹਨ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ¹⁰ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਏ ਹਨ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ-ਦਿਲੀ ਨੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਬਾਰੇ ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ: ‘‘ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 19:10)। ਸ਼ਾਇਦ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਇਸਰਾਏਲੀ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਨਾਹਕਾਰੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਨਗੇ।

¹¹ਮੱਤੀ 19:8 ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:30 ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹੀ ਹੈ। ¹²ਮੱਤੀ 19:3-9 ਤੇ ਵਾਧੂ ਚਰਚਾ ਲਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ‘‘ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ¹³ਮਰਕੁਸ 10:10 ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਘਰ ਵਿਚ’’ ਸਨ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਲਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ¹⁴ਵੇਖੋ ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਗੋਸਪਲ ਆਫ ਮੈਥਿਊ*, ਜਿਲਦ 2, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ, ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼ (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1975), 197. ¹⁵ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ (ਗੋਮੀਆਂ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 1 ਵਿਚ ‘‘ਮਰਕੁਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ: ਮਸੀਹ, ਸੇਵਕ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ¹⁶ਟਿੱਪਣੀ 10 ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ¹⁷ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ। ¹⁸ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਵਿੱਤਰ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:4 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਆਦਰ ਜੋਗ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ।’’ ਪੌਲੁਸ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਬੇਦੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਖੂਬੀ ਇਹ ਹੋਣੀ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਣਾ’’ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:3)। ¹⁹‘‘ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਉਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਜੀਲ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ’’ (ਰੋਬਰਟ ਡੈਕਨ ਕਲਵਰ, *ਦ ਲਾਈਫ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ* [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1976], 196-97)। ²⁰ਜਦ ਯਿਸੂ ਬਾਲਕ ਸੀ, ਸ਼ਮਉਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਦ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਲੂਕਾ 2:28-32)।

²¹ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 9:36)। ²²ਜਿਸ ਤੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਤੇ ‘‘ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ’’ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਛੋਹ ਅਤੇ ਦੁਆ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ²³ਐਚ. ਆਈ. ਹੇਸਟਰ, *ਦ ਹਾਰਟ ਆਫ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*

(ਲਿਬਰਟੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਵਾਲਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1963), 180. ²⁴ਕਲਵਰ, 196.²⁵ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 4 ‘‘ਸ਼ਗਿਰਦੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ²⁶ਭਲਾ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦਾ ‘‘ਹਾਕਮ’’ (ਮਰਕੁਸ 5: 36; KJV) ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਨਹੇਦ੍ਰਿਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ? (‘‘ਸਰਦਾਰ’’ ਨਿਕੁਦੇਮੁਸ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ [ਯੂਹੰਨਾ 3: 1; 7: 45, 50])। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ²⁷ਮੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਉਸ ਜਵਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ‘‘ਭਲਾ ਕੰਮ’’ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ (ਮੱਤੀ 19: 16)। ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ ‘‘ਭਲਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ²⁸ਅੱਜ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤਾਂ ਵੀ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹੀ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬ ਖ਼ੁਦ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ²⁹ਮਰਕੁਸ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ (ਮਰਕੁਸ 10: 19) ਵਿਚ ਲੇਣੀਆਂ 19: 18 ਵਿੱਚੋਂ ‘‘ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਕਰੀਂ’’ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਖ਼ਰੀ ਛਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ³⁰ਮੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ‘‘ਜੇ ਤੂੰ ਪੂਰਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ ...’’ (ਮੱਤੀ 19: 21)। KJV ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਸੰਪੂਰਣ’’ ਜਾਂ ‘‘ਪੂਰਾ’’ ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਮਿਲ ਜਾਂ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

³¹ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 6: 19-21. ³²‘ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਹੋ ਤੁਰ’ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ (ਮੱਤੀ 16: 24)। ³³ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਈ ਵਾਰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਿਲਖ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2: 44, 45; 4: 32-37); ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5: 3, 4)। ³⁴ਲਾਲਚ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੁਰੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਇੱਛਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤਾਂ ਲਈ ਬੁਰੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 12: 13-15; ਆਇਤ 15 ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਲਾਲਚ’’ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਲੋਭ’’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)। ³⁵ਯਿਸੂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਪੂਰਣਕਾਲੀ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ (ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 14: 33)। ³⁶‘ਲੋਰਡ ਜੌਰਜ ਨਿਊਜ਼ੈਂਟ (1845-6) ਨੇ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੋ ਫ਼ਾਟਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵੱਡਾ ਫ਼ਾਟਕ ਬੋਝ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੀ’ (ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਫ਼ਿਲਿੱਪ ਵਾਈ. ਪੈਂਡਲਟਨ, *ਦ ਫ਼ੋਰਫੋਲਡ ਗੌਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ ਦ ਫ਼ੋਰ ਗੌਸਪਲਜ਼* [ਸਿੰਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1914], 547)। ਇਹ ‘‘ਵਿਆਖਿਆ’’ (ਜਿਸਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਧਾਰਮਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਰਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ, ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ³⁷ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੀਤੁਸ 3: 5 ਵਿਚ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦ ਸਭ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5: 17)। ³⁸ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਲੂਕਾ ਵਿਚ ‘ਮੇਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ’ (ਲੂਕਾ 22: 30) ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੱਤੀ ਵਿਚ ‘‘ਨਵੀਂ ਸਰਿਸ਼ਟ ਤੋਂ’’ ਹੈ (ਮੱਤੀ 19: 28)। ³⁹ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸਭ ਮਸੀਹੀ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਸਦੀਪਕ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ‘‘ਰਾਜ’’ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 5: 10; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2: 12)। ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਗਤੀ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਖ਼ੁਦ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ‘‘ਜਗਤ ਦਾ ਨਿਆਉ’’ ਕਰਦੇ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6: 2)। ⁴⁰ਯਾਨੀ, ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀ (ਯਹੂਦੀ) ਲੋਕ ਇਸਰਾਏਲ ਲਈ ਖ਼ੁਦ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 9: 6, 7)। ਕਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ‘‘ਇਸਰਾਏਲ’’ ਰੂਹਾਨੀ ਇਸਰਾਏਲ (ਕਲੀਸੀਆ) ਨੂੰ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਇਤ ਉਸ ਇਖਤਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਪਰ 'ਨਿਆਂ' ਲਈ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਮਿਲਾਨ ਵਿਚ ਢੁਕਦਾ ਹੈ।

⁴¹ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਥਾਂ 'ਸੌ ਗੁਣਾ' ਮਿਲਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ 'ਘਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ' ਮਿਲੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਣ ਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ⁴²ਨੀਲ ਆਰ. ਲਾਈਟਫੁਟ, *ਦ ਪੈਰੋਬਲਜ਼ ਆਫ ਜੀਜ਼ਸ*, ਪਾਰਟ 2 (ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਸ: ਆਰ. ਬੀ. ਸਵੀਟ ਕੰ., 1965), 52. ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ 'ਉਲਝਾਉਣ ਵਾਲਾ' ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਯੋਜਕ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਬੱਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 55:8, 9)। ⁴³ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ⁴⁴'ਅੱਠਿਆਨੀ' ਦੀਨਾਰ, ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਇਕ ਛੋਟਾ ਰੋਮੀ ਸਿੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਇਤ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਉਸ ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ⁴⁵ਹਰ ਵਾਰ, ਮਾਲਕ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ⁴⁶ਆਇਤ 15 'ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ! ਜੋ ਮੂਲ ਵਿਚ ਸੁਆਰਥ, ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਦਾ ਇਬਰਾਨੀ ਭਾਵ ਸੀ (ਕਹਾਉਤਾਂ 28:22)। ⁴⁷ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ⁴⁸ਜੇ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਮੈਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਰੁਕ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਬਾਈਬਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਨ। ⁴⁹ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ (ਵੇਖੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 29:29); ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਡੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਜਦ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।